LÁ THƯ MỤC VỤ

Chúng ta không được sống trong thời mà 'chiếu trên chiếu dưới' rất quan trọng như trong câu tục ngữ «Một miếng giữa làng, hơn một sàng xó bếp» của các cụ thời xưa. Nhưng thời của chúng ta bây giờ, chỗ ngồi tuy không còn quan trọng tới mức chỉ cần một miếng giữa làng là đủ hãnh diện, nhưng kiểu chiếu trên chiếu dưới vẫn còn phổ biến trong văn hóa của chúng ta. Thí dụ, nếu cha xứ tới dự đám cưới thì dĩ nhiên ngài sẽ là người được ngồi ở bàn đặc biệt, và trong bàn đó chỉ những chức sắc trong họ đạo hay những người có địa vị xã hội mới được xếp vào ngồi để tiếp chuyện cha xứ. Những người khác, nhất là các bà các cô chớ léng phéng bén mảng tới, coi chừng bị ném đá hay sẽ bị phê bình chỉ trích mãi trong họ đạo hay thôn xóm.

Xã hội Do Thái thời Chúa Giêsu cũng thế, họ cũng phân biệt địa vị, thứ bậc khi chọn chỗ ngồi. Khi dự tiệc những người nghĩ mình có vai vế thường chọn cỗ nhất mà ngồi. Nên trong bài Phúc Âm Chuá Nhật tuần này Chuá Giêsu đã dùng hình ảnh quen thuộc của xã hội Ngài sống, để dạy chúng ta một sự thật muôn đời. Ngài đưa ra lời khuyên bằng một dụ ngôn: Nếu có một thực khách không có vai vế gì nhưng đến sớm và nghĩ mình quan trọng nên lên bàn tiệc dành cho những khách quan trọng ngồi, mà một lúc sau có một vị khách quan trọng hơn đến, gia chủ đành phải đến nói với vị khách không quan trọng xuống bàn dưới để nhường chỗ lại cho vị khách mới, thì người ấy sẽ rất bẽ mặt mà lầm lũi dời chỗ. Nhưng nếu có một vị khách có địa vị cao nhưng vì khiêm nhường mà xuống bàn chót hết ngồi. Khi chủ nhà thấy, dĩ nhiên sẽ mời vị khách quý của mình lên bàn tiệc cao hơn, lúc đó mọi người sẽ trầm trồ khen ngợi sự khiêm tốn nhún nhường của vị khách quý đó.

Sự khiêm nhường là điều đáng quý, đáng trân trọng trong mọi xã hội. Những vĩ nhân thường khiêm tốn. Còn những người tầm thường lại rất háo danh. Vậy làm sao để tập được sự khiêm nhường?

Thưa trước hết chúng ta cần dựa trên các thực tế của đời sống. Đó là, cho dẫu chúng ta có hiểu biết sâu rộng đến đâu, có kiến thức uyên bác đến đâu, thì những hiểu biết của chúng ta vẫn thật nhỏ nhoi so với tổng thể kiến thức của nhân loại. Dù chúng ta đã đạt được nhiều thành công bao nhiêu, cuối cùng chúng cũng chỉ là những thành quả nhỏ nhoi so với những gì chưa đạt được. Dù chúng ta có coi mình là người quan trọng thế nào, khi cái chết đến mang chúng ta đi hay khi chúng ta về hưu rời khỏi chức vụ đang nắm giữ, thì cuộc sống và công việc cũng vẫn chạy đều, vì 'không có mợ chợ vẫn đông'.

Thứ đến chúng ta sẽ trở nên khiêm tốn hơn khi so sánh với sự toàn hảo. Điều này xảy ra khi chúng ta nhìn hoặc nghe những người chuyên nghiệp trình diễn thì chúng ta mới biết mình chơi dở như thế nào. Có nhiều người đã quyết định đốt gậy đánh golf sau khi xem giải quán quân mở rộng. Nhiều người khác cũng quyết định từ nay sẽ không dám trình diễn âm nhạc nơi công cộng nữa sau khi nghe một đệ nhất cầm thủ trình diễn. Rất nhiều nhà giảng thuyết cảm thấy thật tầm thường cho đến độ thất vọng về khả năng của chính mình khi nghe một vị thánh của Thiên Chuá giảng. Và cuối cùng nếu chúng ta đặt cuộc đời của mình bên cạnh cuộc đời của Chuá của mọi cuộc đời lành thánh, chúng ta sẽ thấy sự bất xứng tội nghiệp của mình so với ánh sáng thánh thiện tinh khiết không bợn nhơ của Ngài, lúc đó sự tự cao sẽ tiêu tan và sự tự mãn sẽ héo tàn.

Ngày nay tuy không còn chiếu trên chiếu dưới, không còn cỗ nhất cỗ nhì, nhưng việc coi trọng 'chỗ ngồi', tức coi trọng chức quyền địa vị xã hội, vẫn không thay đổi. Cái ghế là biểu tượng của địa vị chức quyền. Ghế càng cao thì quyền lực và quyền lợi càng nhiều. Do đó người ta tranh nhau, dẫm đạp lên nhau để có địa vị cao trong chính quyền hay trong sở làm. Hoặc hối lộ chạy chức chạy quyền để có địa vị, hay được ngồi trên ghế cao hơn. Trong Giáo Hội cũng không là ngoại lệ. Chính vì thế bài học khiêm nhu mà Chuá dạy, luôn là bài học chúng ta cần phải ôn lại mỗi ngày để đừng quên nó, trong giao tế cũng như trong đời sống thiêng liêng.

Có một nghịch lý là các thánh thì muốn xưng tội mỗi ngày vì luôn thấy mình tội lỗi, còn người tội lỗi như chúng ta thì lại cảm thấy không cần phải xưng tội vì xét mình chẳng thấy có tội gì. Không trộm cắp, không giết người, không bỏ lễ....nên chẳng có tội gì đáng phải xưng thú cả. Nghịch lý này nằm ở chỗ các thánh thì soi chiếu đời mình trước tấm gương của Chuá Giêsu, còn chúng ta thì so sánh mình với người khác. Đó là lý do tại sao Phúc Âm luôn đề cao người khiêm nhường: «Chuá hạ bệ những ai quyền thế, Người nâng cao mọi kẻ khiêm nhường», hay «Ai nâng mình lên sẽ bị hạ xuống, ai hạ mình xuống sẽ được nâng lên».

Hãy biết mình vì khiêm nhường là biết đúng về mình, biết đúng vị trí của mình ở đâu dưới con mắt của Chuá.

Lm Nguyễn Mộng Huỳnh.